

บทที่ 1

บทนำ

กาแฟอาราบิก้าเป็นพืชชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และได้รับการส่งเสริมให้ปลูกบนที่สูงทางภาคเหนือของไทย เพื่อช่วยลดปริมาณการปลูกฝิ่นและยังเป็นกาแฟคุณภาพดีด้วย (อำพล, 2535) ปัจจุบันผลผลิตกาแฟอาราบิก้าในภาคเหนือมีประมาณปีละ 300-500 ตันเท่านั้น การประเมินจากสถานการณ์ตลาดเชื่อว่าความต้องการบริโภคกาแฟอาราบิก้าภายในประเทศมีปีละไม่ต่ำกว่า 1,000 ตัน ซึ่งไม่พอสอดคล้องความต้องการของตลาด (พงษ์ศักดิ์, 2537)

ปัญหาที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับการผลิตกาแฟอาราบิก้าบนที่สูงทางภาคเหนือของไทยและหลายประเทศทั่วโลกที่ปลูกกาแฟในเชิงการค้าคือ กาแฟออกดอกเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องกันนับเดือน การออกดอกหลาย ๆ ครั้งของต้นกาแฟทำให้มีปัญหาเรื่องการเก็บเกี่ยว การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และคุณภาพของกาแฟอาราบิก้า จากการรายงานของ Drinnan and Menzel (1995) ที่กล่าวว่า การออกดอกหลาย ๆ ครั้งของต้นกาแฟเกี่ยวข้องกับปริมาณน้ำที่ต้นได้รับในแต่ละครั้งหลังจากที่ต้นกาแฟได้รับความเครียดจากการขาดน้ำ ทำให้ตาดอกที่แก่เต็มที่บนระยะพักตัวมีการเปลี่ยนแปลงสัณฐานวิทยา ดอกบานในแต่ละรุ่นไม่พร้อมกัน ทำให้ผลสุกแก่ไม่พร้อมกัน แม้การใช้สารเคมีเพื่อเร่งการสุกของผลกาแฟ มีผลเพียงทำให้เปลือกเปลี่ยนสี แต่สารเคมีไม่สามารถทำให้เกิดการสุกแก่ทางสรีรวิทยา ทำให้คุณภาพของสารกาแฟมีคุณภาพไม่ติดตามต้องการ (คณาวุฒิ, 2540) จากการรายงานของ Browning (1975) และ Rothfos (1980) ที่พบว่าเมื่อต้นกาแฟได้รับความเครียดจากการขาดน้ำ ตาดอกจะเข้าสู่การพักตัว และหากต้นกาแฟได้รับน้ำอย่างเพียงพออีกครั้ง ตาดอกพ้นจากระยะพักตัวและดอกบานภายใน 8-12 วัน ซึ่งการจัดการให้น้ำในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมเป็นตัวกำหนดอายุการเก็บเกี่ยวของกาแฟได้

ดังนั้นจึงได้มีการศึกษาผลของการให้น้ำที่มีต่อพฤติกรรมบานของดอก ผลผลิต และองค์ประกอบผลผลิต โดยมีแนวคิดว่าหากต้นกาแฟได้รับช่วงสภาพแห้งแล้งแล้วตามด้วยการให้น้ำแก่ต้นกาแฟภายหลังจากนั้น อาจเป็นวิธีการที่ใช้ในการทำให้ดอกกาแฟบานพร้อมกัน ทำให้ผลกาแฟสุกแก่พร้อมกัน จึงสามารถกำหนดระยะเวลาและปริมาณน้ำที่เหมาะสมสำหรับกระตุ้นการบานของดอกกาแฟให้สม่ำเสมอหรือบานในระยะใกล้เคียงกัน น่าจะลดปัญหาการสุกแก่ไม่พร้อมกัน อันเป็นประโยชน์กับการจัดการแรงงานในการเก็บเกี่ยวกาแฟ และแปรรูปผลผลิตต่อไป